ARLIS
ARMENIAN LEGAL INFORMATION SYSTEM
SHARE

Համարը	N 32	*Տեսակը*	Հիմնական
Տիպը	Քաղվածք	*Կարգավիճակը*	Գործում է
Սկզբնաղբյուրը	Չի հրապարակվել	*Ընդունման վայրը*	Երևան
Ընդունող մարմինը	ՀՀ կառավարություն	*Ընդունման ամսաթիվը*	08.07.2015
Ստորագրող մարմինը	ՀՀ վարչապետ	*Ստորագրման ամսաթիվը*	14.07.2015
Վավերացնող մարմինը		*Վավերացման ամսաթիվը*	
Ուժի մեջ մտնելու ամսաթիվը	14.07.2015	*Ուժը կորցնելու ամսաթիվը*	

ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԻՍՏԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՔԱՂՎԱԾՔ ՀԱԿԱՄԱՆՐԷԱՅԻՆ ԴԵՂԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆԸ ԵՎ ՀԱԿԱՄԱՆՐԷԱՅԻՆ ԴԵՂԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 2015-2020 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻՆ ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ք Ա Ղ Վ Ա Ծ Ք

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈ

Ա Ր Ձ Ա Ն Ա Գ Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն Ի Ց

8 հուլիսի 2015 թվականի N 32

2. ՀԱԿԱՄԱՆՐԷԱՅԻՆ ԴԵՂԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼ
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼՄԱՆ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ 20
ՀԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՏԱԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի հուլիսի 31-ի N 777-Ն որոշման N 1 հավել

1. Հավանություն տալ՝

1) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության և կանխարգելման ռազմավարությանը՝ համաձայն

2) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության և կանխարգելման ռազմավարության 2015-2020 թվ

Հայաստանի Հանրապետության
վարչապետ

2015 թ. հուլիսի 14
Երևան

ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

I. ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1. Ներկայում համաշխարհային առողջապահության համար լուրջ հիմնախնդիր է հակամանրէային դեղերի նկատմամբ հիվանդությունները ենթակա չեն ստանդարտ սխեմաներով բուժման, արդյունքում երկարում է հիվանդության ընթացքը, դեղ ելքերի և բարդությունների թիվը:

2. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունությունը հակավիրուսային, հակամալարիային և այլ հակամանրէային դե կայուն ձևերը առաջանում են գենետիկական փոփոխության միջոցով (մուտացիայի) և բնակչության շրջանում կարող են դա

3. Վերջին տարիների բժշկության մի շարք ձեռքբերումներ, օրինակ՝ քաղցկեղի բուժման (քիմիաթերապիայի), ինչպես և արդյունավետ հակամանրէային դեղերի առկայությունից: Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ հարուցիչների կայունության երկարաձգված ընթացքը, բարդությունների ավելի մեծ վտանգը և մահացության բարձր տոկոսը:

4. Եվրոպական տարածաշրջանի որոշ երկրներում հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության տարածվածությու ձևերով վարակների տարեկան 400 000 դեպքերից մահանում է 25000 մարդ: Իրականում հավանական է, որ այս տվյալներն ս կայունության պատճառով հետևանքների գրանցումն ու հաշվետվությունը լիարժեք չի իրականացվում:

5. Հանրային առողջությանը սպառնացող հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության ուժգնացող վտանգը պայմ կազմակերպություններում հակամանրէային դեղերի չհիմնավորված և ոչ պատշաճ օգտագործմամբ:

6. Անասնաբուժության մեջ հակամանրէային դեղերը կիրառվում են ոչ միայն բուժական նպատակներով, այլև կանխարգ ներառյալ դեղակայուն մանրէները, կարող են կենդանիներից մարդկանց փոխանցվել ուղղակի կամ անուղղակի ճանապարհ

7. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունությունը նաև սննդի անվտանգության խնդիր է, քանի որ դեղակայուն մա մարդուն՝ սննդային շղթայի միջոցով: Սալմոնելլա (Salmonella) և կամպիլոբակտեր (Campylobacter) մանրէների դեղակայուն շ հակամանրէային դեղերի օգտագործման հետ, և մարդկանց շրջանում սննդային ծագում ունեցող հիվանդությունների բազմա Անասնաբուժության և սննդի անվտանգության ոլորտը կենտրոնական դեր է խաղում կենդանիների սննդի արտադրության և օգտագործումը երաշխավորելու գործում, ինչպես նաև հակամանրէային դեղերի օգտագործումը նվազեցնելու նպատակով հիվ կիրառումը խրախուսելու հարցում: Խիստ կարևոր է անասնաբուծության բնագավառում աճը խթանելու նպատակով հակամ որ նշված դեղերը կենդանիների համար ձեռք բերվեն միմիայն անասնաբույժի կողմից դուրս գրված դեղատոմսով:

8. Անասնաբուժության ոլորտում անհրաժեշտ է ստեղծել հակամանրէային դեղերի կիրառման, ինչպես նաև հակամանրէ ինչպես նաև մարդկանց և կենդանիների շրջանում) ինտեգրված համակարգեր: Առողջապահության համաշխարհային կազմ տարածաշրջաններում, հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության զարգացումը առողջության առաջնային պահպա ինչպիսիք են վերին շնչուղիների և միզասեռական համակարգի հիվանդությունները, սեռական ճանապարհով փոխանցվող հի կայունությունն աճում է, իսկ ստեղծվող նոր հակամանրէային դեղերի թիվը շատ փոքր է:

II. ՆԱԽԱՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետությունում դեղերի որակի ու անվտանգության ապահովման միջոցառումների շրջանակներում արդ ուղղված միջոցառումներ, սակայն առողջապահության, անասնաբուժության և սննդի արտադրության ոլորտներում հակամա լայն համագործակցություն: Շատ երկրներում, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում հակամանրէային դեղերի կիր սննդի ոլորտներում, իսկ առկա տեղեկությունները շատ սակավաթիվ են, ինչը հակամանրէային դեղերի կայունության զարգա կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման քաղաքականության զարգացման և ներդրման գործընթացում սերտ հա ինչպիսիք են համաճարակաբանությունը, մանրէաբանությունը, կլինիկական բժշկությունը, վարակի հսկողությունը, անասնա որոշմամբ ստեղծել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման հարցերով միջ նախարարությունների համատեղ և արդյունավետ համագործակցությունը: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությու վարակիչ հիվանդությունների դեմ պայքարի և կանխարգելման, իսկ 2012 թվականի հունիսի 28-ի թիվ 26 արձանագրային որո վերահսկման և կանխարգելման 2012-2016 թվականների ծրագրերը, որոնց շրջանակներում արդեն իսկ իրականացվում են հա Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2013 թվականի հոկտեմբերի 17-ի N 1134-Ն որոշման համաձայն ստեղծվե կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն, որը վերահսկում է հակամանրէային դեղերի և ախտահանիչ նյութ գործառույթը: Հայաստանի Հանրապետությունում գործող լաբորատորիաներում հակամանրէային դեղերի նկատմամբ զգայո գործում լաբորատոր հետազոտությունների որակի գնահատման կանոնավոր գործընթացներ: Հակամանրէային դեղերի նկատ լաբորատորիաների ախտորոշման ցածր մակարդակը և հակամանրէային դեղերի նշանակումը՝ առանց հաշվի առնելու մանր բուժաշխատողների և հանրության շրջանում հակամանրէային կայունության խնդրի մասին ընդհանուր տեղեկատվությունը իրականացնող կազմակերպություններում առկա չեն հակամանրէային դեղերի նշանակման և պատշաճ օգտագործման կան առողջապահական ծախսերի չնախատեսված մեծացմանը, անհրաժեշտություն է առաջանում կիրառել թանկարժեք հակամա մեծամասամբ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում, ինչն էլ պայմանավորում է ի առողջապահական ծախսերի բեռի ծանրացումը: Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության առաջացմանը և տարա դրանց չհիմնավորված, ոչ ռացիոնալ և ոչ նպատակային՝ սխալ դեղաչափերով նշանակումը և կիրառումը, ցածր հրազեկված խախտումը կամ ընդհատումը, վարակի անբավարար վերահսկումը: Ընդհանուր առմամբ, դեղերի շրջանառությունը կարգա որակի ապահովումը դեղի կենսաշղթայի բոլոր օղակներում: «Դեղերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում ամր ընդունման պահանջներ, ինչպիսիք են պատշաճ լաբորատոր, կլինիկական, արտադրական, պահպանման, բաշխման և դեղա դեղերի որակի ապահովման համակարգի ներդրման և դրա վերահսկողության իրականացման համար: Հայաստանի Հանրապ

թույլտվություն տալը դեղերի գրանցման, ներկրվող դեղերի հավաստագրման, և դեղերի անվտանգության մշտադիտարկման
և անվտանգության ապահովման լուրջ երաշխիքներ են ստեղծում, սակայն, մարդասիրական օգնության կարգով չգրանցված
համակարգի գործունեության արդյունավետության վրա: Հայաստանի Հանրապետություն ներկրում են միայն այն դեղերը, որ
չի կարող երաշխիք հանդիսանալ բաշխման փուլում որակյալ դեղերի ապահովման համար, քանի դեռ առկա են լուրջ խնդիր
ունեցող պահպանման պատշաճ պայմանների ապահովման հարցում: Վերջինս ներառում է տարածքները, սարքավորումներ
որակի պատասխանատուների ներկայությունը, ընթացակարգերի սահմանումը և համապատասխան փաստաթղթավորումը:
իրականացված «Նախկին խորհրդային միության նորանկախ ընտրված պետություններում շրջանառող հակատուբերկուլյոզա
Վերջինիս տվյալները ցույց են տալիս նաև, որ իրացման շղթայում նմուշառված որոշ դեղերի որակը չի համապատասխանել
դեղերի առանց դեղատոմսի բաց թողնելու արմատավորված պրակտիկան, որը և բերում է դեղերի անկառավարելի կիրառմա
մասնագիտական թույլ վերահսկողությունը և պատժամիջոցների բացակայությունը: Քիչ չեն նաև այն դեպքերը, երբ հիվանդ
և ընդունման հաճախականությունը: Արդյունքում, ստեղծվում է պարարտ հող հակամանրէային դեղերի անկառավարելի կիր
Գիտահետազոտական աշխատանքների արդյունքում Հայաստանի Հանրապետությունում մշակվել է հակամանրէային դեղեր
հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության շարունակական մշտադիտարկում և վերահսկում:

III. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

23. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության և կանխարգելման ռազմավարության (այսուհետ`
1) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման կարգավորման քաղաքակ
կառավարման համակարգի ստեղծում,
2) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության համաճարակաբանական հսկողության համակարգի գործադրում,
3) բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում վարակի հսկողության, հակամանրէ
ներդրում,
4) բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում վարակի հսկողության, հակամանրէ
հսկողության համակարգն ապահովող տեղեկատվական համակարգի արդյունավետության բարձրացում,
5) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության լաբորատոր հետազոտման չափանիշների ներդրում,
6) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության զարգացման դեմ պայքարին ուղղված դեղերի շրջանառության օր
7) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ
իրազեկվածության բարձրացում,
8) գյուղատնտեսության բնագավառում հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության զարգացման կանխում:

IV. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

24. Ռազմավարության ներդրման նպատակն է Հայաստանի Հանրապետությունում նվազեցնել նոր կայուն մանրէների ա
մանրէների տարածումը, ինչպես նաև դեղակայուն ձևերով վարակների բեռը:

V. ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԵԼԻՔ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

25. Ռազմավարությունը նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ յոթ ուղղություններով.
1) Ռազմավարական ուղղություն 1. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպ
իրականացմանն ուղղված գործողությունների կառավարման համակարգի ձևավորում:
2) Ռազմավարական ուղղություն 2. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության համաճարակաբանական հսկող
3) Ռազմավարական ուղղություն 3. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում վ
մշտադիտարկման և հսկողության համակարգն ապահովող տեղեկատվական համակարգի ամրապնդում:
4) Ռազմավարական ուղղություն 4. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայուն ձևերի ախտորոշման լաբորատոր համ
5) Ռազմավարական ուղղություն 5. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության զարգացման դեմ պայքարին ու

6) Ռազմավարական ուղղություն 6. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի օգտագ
շարունակական ուսուցման ապահովում և բնակչության իրազեկվածության բարձրացում:

7) Ռազմավարական ուղղություն 7. Գյուղատնտեսության բնագավառում հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունությա

26. Ռազմավարության ներդնման ընթացքում ակնկալվում է ընդունել հետևյալ իրավական ակտեր.

1) Դեղերի շրջանառության օրենսդրական դաշտը կարգավորող իրավական ակտեր,
2) Հայաստանի Հանրապետության առողջապահության նախարարի հրամաններ` միջազգային և ԱՀԿ- ի մեթոդական ա
նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման ուղեցույցների վերաբերյալ,

3) Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների տնօրենների հրամաններ` խորհրդատվակ
Իրավական ակտով հաստատված բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների բժշկական մ
նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ կրթական թեմ

կերային հավելումների (հակաբիոտիկների) օգտագործմանը ներկայացվող պահանջներ:

VI. Ռազմավարության շահառուները

27. Ռազմավարության շահառուներն են Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, մասնագիտական առանձին խ
անասնաբուժության, սննդի ոլորտի մասնագետներ, բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությու
ինստիտուտներ, բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ:
28. 2013 թվականի ապրիլի 8-12 ԱՀԿ-ի Եվրոպական գրասենյակի կողմից իրականանացվել է հակամանրէային կայունու
են մեծ թվով շահագրգիռ կողմեր և կազմակերպություններ (ներառյալ՝ առողջապահական և անասնաբուժության, սննդի ոլո
կազմակերպություններ, դեղագործական ընկերություններ, գիտահետազոտական ինստիտուտներ, բարձրագույն և միջին մա
ազգային, մարզային և տեղական մակարդակներում հանդիպումներ և քննարկումներ: Քննարկման արդյունքները արտացոլվ
իրավիճակի գնահատում» ԱՀԿ-ի Եվրոպական գրասենյակի կողմից հրատարակված զեկույցում: Սույն ռազմավարության նա
գրասենյակի կողմից ներակայացված առաջարկությունները:

VII. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ

29. Ռազմավարության ներդրման արդյունավետության գնահատման նպատակով սահմանվում են կատարողականի հետ
1) Ստեղծված հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման կարգավորման
միջգերատեսչական հանձնաժողով:
2) Ընդունված իրավական ակտեր՝ նպատակաուղղված դեղերի շրջանառության կարգավորմանը:
3) Մշակված և ներդրված միջազգային մոտեցումներին համապատասխան հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունո
ուղեցույցներ:
4) Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության համաճարակաբանական հսկողության Գործադրված համակարգ
5) Համապատասխան հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողությունն ապահովող նյութա-տեխնիկակ
լաբորատորիան:
6) Հակամանրէային դեղեր նշանակող առողջապահական ոլորտի և անասնաբուժության ոլորտի մասնագետների հակա
հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ իրականացված դասընթացներ:
7) Անասնաբուծության ոլորտում կերային հավելումների (հակաբիոտիկների) օգտագործմանը ներկայացվող պահանջներ

VIII. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՄԲ ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ, ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳԻ Ե

30. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում հակամանրէային դեղերի կայունությ
կանոնակարգումը, մշտադիտարկումը, ինչպես նաև մշտադիտարկման և գնահատման գործիքների մշակումն ու կիրարկումը
գյուղատնտեսության, կրթության և գիտության նախարարությունների և Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարաննե
իրավասության շրջանակներում:
31. Հակամանրէային դեղերի կայունության կանխարգելման և դրա դեմ պայքարի ուղղված գործընթացի արտաքին մշտ
կարևոր դերակատարություն կստանձնեն բժշկական մասնագիտական միավորումները (ասոցիացիաները):
32. Ռազմավարության ներդրումն ապահովող ֆինանսավորումն ակնկալվում է հետևյալ աղբյուրներից.
1) Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե (ՀՀ պետական բյուջեից՝ առողջապահության նախարարությանը ս
2) Միջազգային կազմակերպությունների կողմից նպատակային ֆինանսավորում,
3) Հայաստանի Հանրապետությունում գործող մասնավոր կազմակերպությունների միջոցներ,
4) Հասարակական կազմակերպությունների կողմից նպատակային ֆինանսավորում,
5) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ չարգելվող այլ ֆինանսական աղբյուրներ:

IX. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՄԲ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՓՈՒԼԵՐԸ, ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՄՓՈՓ Ա

33. Ռազմավարությամբ իրականացվող միջոցառումներն իրականացվելու են երկու փուլով.
1) Առաջին փուլ՝ 2015-2016 թվականների ընթացքում, ակնկալվող հետևյալ արդյունքներով.
ա. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման կարգավորմանն ուղղված
բ. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում հակամանրէային դեղերի նկատմամ
գործադրում:
գ. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործ
անասնաբուժության ոլորտի մասնագետների իրազեկության բարձրացում:
2) Երկրորդ փուլ՝ 2017-2020 թվականների ընթացքում, ակնկալվող հետևյալ արդյունքներով.
ա. Հայաստանի Հանրապետությունում դեղերի շրջանառության կարգավորման օրենսդրական դաշտի կարգավորում և յ
բ. Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններում հակամանրէային դեղերի նշանակմ
որակի ապահովման և վերահսկողության գործընթացի կարգավորում:
գ. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործ

առաջարկությունների համապատասխան ուղեցույցների որդեգրում:

դ. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և զգայունության լաբորատոր հետազոտման վերաբերյալ՝ միջազ
համապատասխան մեթոդաբանության որդեգրում:

ե. Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության ռեֆերենս լաբորատոր կենտրոնի գործադրում:

զ. Անասնաբուժության ոլորտում կերային հավելումների (հակաբիոտիկների) օգտագործմանը ներկայացվող պահանջներ

X. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՌԻՍԿԵՐԸ

34.Ռազմավարության ներդրման ընթացքում ռիսկեր չեն կանխատեսվում:

XI. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

35.Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հետ կապված տնտեսական բեռը ներառում է արտադրողականու
նվազում, ընտանիքի կողմից ծախսվող ժամանակի մեծացում, ինչպես նաև ախտորոշման ու բուժման հարաճուն ծախսեր (բ
սարքավորումների և դեղերի արժեքի և այլնի հետ կապված): Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության թե' առող
թանկարժեք, սակայն դժվար է տալ դրանց ճշգրիտ քանակական գնահատականը, քանի որ շատ երկրներում, ինչպես նաև Հւ
Հաշվարկված է, որ Եվրամիությունում բազմադեղակայուն մանրէների հետևանքով տարեկան տնտեսական կորուստը կազմ

36. Որոշման ընդունման կապակցությամբ պետական կամ տեղական ինքնակառավարման մարմնի բյուջեում եկամուտն

37. Որոշման ընդունման, և դրա կիրարկման արդյունքում նախատեսվում է մի շարք իրավական ակտերի ընդունում՝ դե

ԾՐԱԳԻՐ

ՀԱԿԱՄԱՆՐԷԱՅԻՆ ԴԵՂԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԿԱՅՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԿԱՆԽԱՐԳԵ
ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ

Միջոցառման անվանումը	Պատասխանատու	Համակատարող	Կատարման ժամկետը	Ակնկալվող ա
Ռազմավարական ուղղություն 1. Նպատակը՝ ՀՀ հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելմանն ձևավորում				

1) «Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության և հակամանրէային դեղերի սպառման կարգավորմանն ուղղված գործողությունների իրականացման համակարգող միջգերատեսչական հանձնաժողով ստեղծելու և հանձնաժողովի աշխատակարգը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի որոշման նախագիծը ներկայացնել ՀՀ կառավարություն:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015 թվական	Հակամանրէային նկատմամբ կայո վերաբերյալ իրա բարձրացման, տ հավաքագրման և հսկողության հա միջգերատեսչակ համագործակցու իրականացում:
2) Ընդունել «Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունությանը և հակամանրէային դեղերի սպառման կարգավորմանն ուղղված գործողությունների իրականացման համար մշտապես գործող աշխատանքային խումբ ստեղծելու և աշխատանքային խմբի գործունեության կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ առողջապահության նախարարի հրաման:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015 թվական	Հակամանրէային նկատմամբ կայո կանխարգելմանն ուղղված միջոցա կազմակերպման համակարգում:
3) Համագործակցել հանրային առողջապահության բնագավառում գործող հասարակական կազմակերպությունների և քաղաքացիական հասարակության հետ՝ հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման հարցում:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ (համաձայնությամբ Միջազգային կազմակերպություններ(համաձայնությամբ)	2016-2020 թվականներ	Ռազմավարությ ներդրման և համ միջոցառումների իրականացման գործընթացում քաղաքացիական հասարակության հանրային առողջապահութ բնագավառում գ հասարակական կազմակերպությ ներգրավում:

4) Շահագրգիռ պետական մարմիններում իրականացնել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հիմնահարցերի վերաբերյալ պարբերական քննարկումներ, արդյունքների մասին հաշվետվություն ներկայացնել միջգերատեսչական հանձնաժողովին:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2016-2020 թվականներ	Հակամանրէային նկատմամբ կայու կանխարգելմանը հակամանրէային սպառման կարգավորմանն ու աշխատանքների վերաբերյալ հաշվետվողական ապահովում:
Ռազմավարական ուղղություն 2. Նպատակը՝ հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության առաջացման, հակա համապատասխան համաճարակաբանական հսկողության համակարգի ձևավորում և զարգացում				
1) ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով ընդունել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ ուղեցույցներ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Հասարակական կազմակերպություններ(համաձայնությամբ Միջազգային կազմակերպություններ(համաձայնությամբ)	2017-2020 թվականներ	Միջազգային մոտեցումների և մեթոդական առաջարկություն համապատասխ հակամանրէային նկատմամբ կայու և հակամանրէայ դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ ուղե որդեգրում:
2) ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով ընդունել «Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության համաճարակաբանական հսկողության համակարգի գնահատման» մեթոդական ուղեցույց:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ Հասարակական կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ) Միջազգային կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2019-2020 թվականներ	Հակամանրէային նկատմամբ կայու համաճարակաբա հսկողության համ գնահատման համ անհրաժեշտ մեթոդաբանությո առկայություն:

3) Հակամանրէային դեղերի կայունության ոլորտը կանոնակարգող իրավական ակտերի վերաբերյալ իրազեկել շահագրգիռ գերատեսչություններին, բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպություններին:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ	2016-2020 թվականներ	Ոլորտը կանոնա իրավական ակտ վերաբերյալ իրազեկվածությու բարձրացում:
Ռազմավարական ուղղություն 3. Նպատակը՝ ՀՀ բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպու առաջարկություններին համապատասխան վարակի հսկողության միջոցառումների իրականացումը և հակամանրէային դեղ համակարգված մշտադիտարկման և հսկողության համակարգի ձևավորում և ամրապնդում:				
1) ՀՀ առողջապահության նախարարության, մարզպետարանների, Երևանի քաղաքապետարանի ենթակայության բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների տնօրենների հրամաններով ստեղծել խորհրդատվական դեղաբուժության հանձնաժողով:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) ՀՀ մարզպետարաններ	2016-2017 թվականներ	Բժշկական օգնու սպասարկում իրականացնող կազմակերպությո հակամանրէային նշանակման և պ օգտագործման նկատմամբ հսկո սահմանում:
2) ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով ընդունել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության մշտադիտարկման համար անհրաժեշտ հաշվառման, հաշվետվական ձևեր, ձևաթղթեր մատյանների ձևանմուշներ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայություն (համաձայնությամբ) ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	2016-2017 թվականներ	Բժշկական օգնու սպասարկում իրականացնող կազմակերպությո հակամանրէային նկատմամբ համաճարակաբ հսկողության հա արդյունավետ գործունեության անհրաժեշտ հաշ և հաշվետվական ձևանմուշների ս

3) ՀՀ առողջապահության նախարարության «Հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման ազգային կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության բազայի վրա ստեղծել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության վերաբերյալ ազգային էլեկտրոնային տվյալների բազա:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	2018-2019 թվականներ	ՀՀ-ում համաճարակաբ[...] հսկողության հա[...] և մշտադիտարկ[...] արդյունավետ աշխատանքի իրականացման նպատակով անհ[...] տեղեկատվակա[...] ստեղծում:
Ռազմավարական ուղղություն 4. Նպատակը՝ ՀՀ ախտորոշման լաբորատոր համակարգում ապահովել հակամանրէայի[...] իրականացման, ախտորոշման վերաբերյալ, ԱՀԿ և միջազգային մեթոդական առաջարկությունների որդեգրում, հակամանր[...] կլինիկորեն նշանակալի դեպքերի, նոր երևան եկող կայուն շտամերի հայտնաբերում				
1) Աշխատանքներ տանել «Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողության կենտրոնական Ասիայի և Արևելյան Եվրոպայի համացանց (CAESAR)»-ի հետ համագործակցության ապահովման ուղղությամբ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարաններ Հասարակական կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ) Միջազգային կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2015-2020 թվականներ	Հակամանրէայի[...] նկատմամբ կայո[...] մանրէների շրջանառության, զգայունության ո[...] մեթոդաբանությ[...] վերաբերյալ կենտրոնական Ա[...] Արևելյան Եվրոպ[...] համացանցի շրջանակներում տեղեկատվությ[...] փոխանակում:
2) Ազգային ռեֆերենս լաբորատորիան հագեցնել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության հսկողությունն ապահովող համապատասխան նյութա-տեխնիկական և մասնագիտական բազայով:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Միջազգային կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2016 -2020 թվականներ	Հակամանրէայի[...] նկատմամբ կայո[...] հսկողության ռե[...] լաբորատոր կեն[...] ստեղծում:

3) ՀՀ առողջապահության նախարարի հրամանով ընդունել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ զգայունության լաբորատոր հետազոտման չափանիշների վերաբերյալ մեթոդաբանություն:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2017-2018 թվականներ	ԱՀԿ- ի մեթոդակ առաջարկությու միջազգային մոտեցումներին համապատասխ հակամանրէային նկատմամբ զգայունության լաբորատոր հետազոտման չափանիշների որ
4) Բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների մասնագետներին տրամադրել մեթոդագործնական աջակցություն՝ հակամանրէային դեղերի նկատմամբ զգայունության լաբորատոր հետազոտման չափանիշների վերաբերյալ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2019-2020 թվականներ	Հակամանրէային նկատմամբ զգայունության լաբարատոր հետազոտման միջազգային մոտեցումների վերաբերյալ մասնագետների իրազեկվածությա բարձրացում:
5) Իրականացնել ռեֆերենս լաբորատորիայի համագործակցություն բժշկական օգնություն և սպասարկում իրականացնող կազմակերպությունների հետ, սահմանել լաբորատոր հետազոտությունների արդյունքների և որակի գնահատման կանոնավոր գործընթացներ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Երևանի քաղաքապետարան (համաձայնությամբ) Հայաստանի Հանրապետության մարզպետարաններ	2019-2020 թվականներ	Հակամանրէային նկատմամբ կայո որոշման ազգայի ռեֆերենս լաբորատորիայի բժշկական օգնու սպասարկում իրականացնող կազմակերպությու միջև համագործակցու մեխանիզմների առկայություն՝ նե լաբորատոր արդյ հսկողությունը և հաստատումը:
6) Շարունակաբար զարգացնել ազգային ռեֆերենս լաբորատորիայի հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության որոշման կարողությունները:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015-2020 թվականներ	Միջազգային չափնիշներին համապատասխ լաբորատոր ծառ որակի ապահովո

Ռազմավարական ուղղություն 5. Նպատակը՝ ՀՀ դեղերի արտադրության, բաշխման, պահպանման, դեղատնային գործ անվտանգության և արդյունավետության երաշխավորում, դեղերի նշանակման և կիրառման բարելավում, կիրառման շարու նվազեցում

1) Դեղերի շրջանառության օրենսդրական դաշտի կարգավորում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015-2020 թվականներ	Դեղերի գրանցմւ հետգրանցումայի դիտարկումների գործընթացների հստակեցում, ինչ արտադրության, բաշխման, պահւ դեղատնային գործունեության, և տեղեկատվությ պահանջների սա
2) Իրականացնել դեղերի որակի ապահովման համակարգի մշտադիտարկում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015-2020 թվականներ	Որակի ապահովւ կեղծ դեղերի հայտնաբերման նպատակով՝ դեղ արտադրական, բ և դեղատնային գործունեության համապատասխա դիտարկում:
3) Իրականացնել հակամանրէային դեղերի կիրառման մշտադիտարկում	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2015-2020 թվականներ	Հակամանրէային կիրառման տվյա հիմնապաշար՝ միտումները հայտնաբերելու, կայունության դիտարկման տվյ հետ համադրելու երկրների տվյալն համեմատելու նպատակով
4) Մշակել և իրականացնել համաճարակաբանական հետազոտության կարճատև ծրագրեր՝ հակամանրէային դեղերի կիրառման միտումները հայտնաբերելու համար:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն		2016-2020 թվականներ	Հակամանրէային կիրառման վերաբ հավաստի տվյալ առկայություն:

Ռազմավարական ուղղություն 6. Նպատակը՝ հակամանրէային դեղերի օգտագործման և դեղակայուն ձևերի վերաբերյա և կարողությունների զարգացում, ինչպես նաև հակամանրէային դեղերի խելամիտ օգտագործման կարևորության վերաբերյա

1) Ապահովել հակամանրէային դեղեր նշանակող առողջապահական ոլորտի մասնագետների շարունակական ուսուցում՝ (ներառյալ միջազգային սեմինարներին, դասընթացներին, աշխատաժողովներին, համաժողովներին մասնակցություն) հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ) Միջազգային կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ)	2015-2020 թվականներին	Առողջապահակ մասնագետների հակամանրէային նկատմամբ կայո կանխարգելման իրազեկվածությա բարձրացում;
2)Հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության կանխարգելման և հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ կրթական թեմաներն ինտեգրել բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների բժշկական մասնագիտությունների ուսումնական ծրագրերում:	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	2018 թվականին	Ժամանակակից համապատասխ մասնագիտական կրթության բարե

3)Բնակչության շրջանում կազմակերպել հակամանրէային դեղերի օգտագործման և հակամանրէային դեղերի կայունության վերաբերյալ գիտելիքների տարածում, ներառյալ տեղեկատվական կրթական նյութերի տարածումը, սոցիալական գովազդների, քարոզարշավների կազմակերպումը, իրականացվող ծրագրերի վերաբերյալ ամենամյա հաշվետվություն/ների, զեկույցների պատրաստումը և հրապարակումը:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ (համաձայնությամբ) Հասարակական կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ) Դոնոր կազմակերպություններ (համաձայնությամբ)	2015-2020 թվականներին	Բնակչության շր հակամանրէային նկատմամբ կայու կանխարգելման իրազեկվածությա բարձրացում, ծրագրի ընթացք գնահատում և ա
4) Իրականացնել հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության վերաբերյալ գիտահետազոտական ուսումնասիրություններ իրականացնող կազմակերպությունների հաշվառում, ուղղահայաց և հորիզոնական համագործակցության հաստատում, մեթոդաբանական աջակցության տրամադրում:	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	ՀՀ կրթության և գիտության նախարարություն Հայաստանի Հանրապետության գյուղատնտեսության նախարարության Սննդամթերքի անվտանգության պետական ծառայություն	2016-2020 թվականներ	Հակամանրէային նկատմամբ կայու վերաբերյալ փաս տվյալների առկա կիրառում:
Ռազմավարական ուղղություն 7. Նպատակը՝ ՀՀ գյուղատնտեսության ոլորտներում հակամանրէային դեղերի օգտագործ հակամանրէային դեղերի օգտագործման և դեղակայուն ձևերի վերաբերյալ անասնաբուժության ոլորտի մասնագետների շա				
1) Ապահովել անասնաբուժության ոլորտի մասնագետների մասնակցությունը հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման և հակամանրէային դեղերի նկատմամբ կայունության վերաբերյալ սեմինարներին և հանդիպումներին:	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն Հասարակական կազմակերպություն/ներ (համաձայնությամբ)	2017-2018 թվականներ	Անասնաբուժությ ոլորտի մասնագե հակամանրէային նկատմամբ կայու կանխարգելման վերաբերյալ իրազեկվածությա բարձրացում;

2)Հակամանրէային դեղերի պատշաճ օգտագործման վերաբերյալ կրթական թեմաներն ինտեգրել բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների անասնաբուժության մասնագիտության ուսումնական ծրագրերում:	ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարություն	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն ՀՀ առողջապահության նախարարություն	2018-2019 թվականներ	Ժամանակակից պահանջներին համապատասխ «անասնաբուժութ մասնագիտությա բազային կրթութ բարեփոխում:
3) Մշակել և իրավական ակտով ընդունել անասնաբուծության ոլորտում կերային հավելումների (հակաբիոտիկների) օգտագործմանը ներկայացվող պահանջները սահմանող մեխանիզմներ:	ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն	ՀՀ առողջապահության նախարարություն	2016-2017 թվականներ	Անասնաբուծությ ոլորտում հակամանրէային օգտագործման սահմանափակու մարդկանց մոտ հակամանրէային նկատմամբ կայո զարգացումը կան նպատակով: